

HOTĂRÂRE

În numele Legii

Dispozitivul hotărârii a fost pronunțat public în ședința din 28 iunie 2023
Cererile de apel motivate au fost depuse la 29 iunie 2023, și respectiv la 11 iulie 2023

Hotărârea motivată a fost întocmită la 25 iulie 2023

Dosarul nr.2-21530/2022

28 iunie 2023

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)

Instanța compusă din:

Președintele de ședință, judecător Daria Sușchevici

Grefier

Ana-Maria Buraga

Cu participarea reclamantei Savin Veronica, a pârâtului Hlopețchi Igor Igor și în lipsa pârâtului Știrban Nicolae, citat legal,

A judecat în ședință publică cererea de chemare în judecată înaintată de Savin Veronica către Hlopețchi Igor Igor și Știrban Nicolae privind încasarea prejudiciului moral,

A CONSTATAT;

AERGUMENTELE PARTICIPANȚILOR LA PROCES;

Reclamanta Savin Veronica, la data de 29 septembrie 2022, s-a adresat în instanță cu cerere de chemare în judecată către Hlopețchi Igor Igor și Știrban Nicolae privind încasarea prejudiciului moral.

În cererea de chemare în judecată, reclamanta Savin Veronica a indicat că, în fapt, anterior la data de 18 decembrie 2019, a adresat o acțiune civilă în instanța de judecată privind constatarea caracterului neveridic, defăimător a informației

care lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională, inclusiv compensarea prejudiciului moral cauzat.

Ulterior, la data de 24. decembrie 2019, prin încheierea Judecătorei Chișinău sectorul Centru, (dosar nr. 2-25823/19; 2-19201875-12-2-19122019-1) s-a dispus restituirea cererii de chemare în judecată înaintată de Savin Veronica împotriva lui Știrban Nicolae cu privire la constatarea caracterului neveridic, defăimător, care lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională, încasarea prejudiciului moral din motivul nerespectării procedurii prealabile de soluționare a litigiului conform art. 15 alin. (1) al Legii 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare. De asemenea, i s-a comunicat că restituirea cererii de chemare în judecată nu exclude posibilitatea adresării repetate în judecată a aceluiași reclamant, cu aceeași acțiune, împotriva aceluiași pîrît, cu același obiect și temeuri dacă reclamantul a lichidat încălcările.

La data de 04 ianuarie 2020, a adresat lui Știrban Nicolae o cerere prealabilă în care a comunicat că, la 18 octombrie 2018 fiind în audiență la șeful-adjunct al IP Centru, Hlopețchi Igor Pavel a depus o petiție/sesizare/denunț (materializat ca explicație) reflectînd informații neveridice, fără substrat factologic, învinuind-o în săvârșirea infracțiunilor grave ca: acte de corupție, estorcări de mijloace financiare, intimidare, șantaj, excrocherie, amestec în înfăptuirea urmăririi penale, etc.. De asemenea, a comunicat că cu orice preț cet. Savin Veronica îl va da afară pe șeful- adjunct al IP Buiucani și ofițerul de urmărire penală care nu îndeplinesc indicațiile ei.

Ca urmare, Savin Veronica a solicitat dezmințirea informațiilor expuse în sesizarea din 18 octombrie 2018 informînd în acest sens autorităților publice și aducerea scuzelor publice,.

La data de 15 ianuarie 2020, reclamanta a recepționat răspunsul la cererea prealabilă remis de cet. Știrban Nicolae în care se reflectau următoarele: „țin să menționez că stigmatul Dvs., ca reprezentant al grupului etnic - romi, la nivel de subconștient vă tentează să comiteți noi infracțiuni de sustragere, motiv din care, fată de persoana mea recidivați în materie de estorcere.

...sunteți descendentă dintr-o familie cu vechi tradiții penale care se moștenesc cu sfințenie din generație în generație, din tată penal-condamnat în fiu penal -condamnat și fiică vizată în peste 200 petiții și dosare penale”.

La 17 ianuarie 2020, reclamanta a adresat o cerere de chemare în judecată repetată privind constatarea caracterului neveridic, defăimător a informației expuse de cet. Știrban Nicolae în denunțul din 18 octombrie 2018.

În proces, Știrban Nicolae a fost reprezentat de avocatul Hlopețchi Igor Igor. Ultimul, în cauza judiciară enunțată, precum și în altele (cauza contravențională nr. 36 adm/19 Hlopețchi 1.P.; cauza civilă nr. 2-4236/18, Savin Veronica versus Hlopețchi 1.1.), inclusiv în plângeri/sesizări/denunțuri a continuat să susțină și expună retorica rasistă cu privire la romi.

Motivul acestor acțiuni deliberate era umilirea, lezarea demnității reclamantei, iar ca urmare obținerea deciziilor judiciare favorabile și convingerea organelor procuraturii, organelor de urmărire penală, organelor afacerilor interne, angajatorului că acțiunile cet. Savin urmează a fi examinate penal, contravențional, disciplinar.

Reieșind din faptul că aceste acțiuni de înjosire nu încetau, în martie 2020 reclamanta a sesizat Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității în vederea examinării abuzurilor și ilegalităților admise de avocatul Hlopețchi Igor Igor și Știrban Nicolae.

În iulie 2020, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității examinând plângerea și materialele înaintate de petiționara Savin Veronica a instituit prezumția hîrțuirii în acțiunile avocatului Hlopețchi Igor Igor și ale lui Știrban Nicolae.

Autoritatea a constatat că, avocatul Hlopețchi Igor Igor și Știrban Nicolae a manifestat un comportament nedorit față de grupurile minoritare etnice folosind în corespondența sa remarci insultătoare și stereotipice cu privire la romi, iar relatările folosite de ei în scrisori, cereri, pledorii au creat un mediu ofensator și umilitor pentru Savin Veronica, ca urmare, ultimei i-a fost lezată demnitatea și onoarea.

Prin Decizia Consiliului nr. 64/2020 din 17.07.2020 s-a decis că, comportamentul avocatului Hlopețchi Igor Igor și a cet. Știrban Nicolae reprezintă hîrțuire pe criteriu de origine etnică.

Actul administrativ emis de autoritate a fost contestat în instanța de judecată de Hlopețchi Igor Igor, atît și de Știrban Nicolae.

La 08.06.2022 și la 14.09.2022, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a menținut deciziile instanței de fond și cea de apel cu privire la anularea actului administrativ defavorabil (Decizia nr. 64/2020 din 17.07.2020) pe motiv că Consiliul a încălcat termenul general de examinare a plîngerii înaintate de Savin Veronica.

Totodată, în partea ce ține de comportamentul avocatului Hlopețchi Igor Igor încadrat în acțiuni de hîrțuire pe criteriu etnic, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat următoarele ”.... instanța de recurs notează că, Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității întemeiat a constatat că aceste remarci ating nivelul de gravitate pentru a crea un mediu ofensator și a aduce atingere demnității Veronicăi Savin. Or, esența expresiilor se concentrează pe aspectul etnic și pe stereotipurile atribuite acestei etnii, fiind constatată incidența criteriului protejat - etnie.

La fel, instanța de recurs consideră neîntemeiate argumentele reclamanților Igor Hlopețchi și Nicolae Știrban, precum că la caz, lipsește criteriul protejat-etnie, din motiv că, însăși Veronica Savin a indicat că nu face parte din grupul etnic - romi.

Instanța de recurs punctează că, în cadrul procedurii administrative, Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității a luat act că Veronica Savin nu face parte din grupul etnic vizat, dar atât familia ei, cât și ea, s-au născut într-o localitate în care există o pondere mare a reprezentanților acestui grup etnic. Astfel, potrivit Raportului reprezentativ privind cartografierea localităților dens populate de romi din Republica Moldova, localitatea de baștină a Veronicăi Savin, sat. Huzun, raionul Strășeni, este inclusă în categoria localităților dens populate de romi, fapt cunoscut publicului larg.

În context, instanța de recurs relevă că, legiuitorul la art. 2 din Legea nr. 121 din 25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalității, interzice și discriminarea prin asociere, care reprezintă în esență orice faptă de discriminare săvârșită împotriva unei persoane care, deși nu face parte dintr-o categorie de persoane identificată potrivit criteriilor stipulate de prezenta lege, este asociată cu una sau mai multe persoane aparținând unei astfel de categorii de persoane.

Prin urmare, instanța de recurs conchide că, Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității corect a stabilit că Veronicăi Savin îi poate fi aplicat criteriul de etnie invocat, prin asocierea cu persoanele din localitatea de unde provine sau prin percepție ca o reprezentantă a grupului etnic majoritar din localitatea respectivă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că, reieșind din natura expresiilor folosite de către Igor Hlopețchi și Nicolae Știrban, în adresa Veronicăi Savin, acestea în mod direct atentează la valoarea supremă a Veronicăi Savin - demnitatea umană.

În conjunctura celor expuse supra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relatează că demnitatea persoanei nu constituie numai un drept fundamental în sine, ci reprezintă însuși temeiul drepturilor fundamentale. Declarația Universală a Drepturilor Omului din 10 decembrie 1948 a inclus demnitatea umană în preambulul său, fiind statuat în mod expres, întrucât recunoașterea demnității inerente tuturor membrilor familiei umane și a drepturilor lor egale și inalienabile constituie fundamentul libertății, al dreptății și al păcii în lume.

În afară de aceasta, instanța de recurs reține că nu se poate face uz de niciunul dintre drepturi pentru a aduce atingere demnității altei persoane și că demnitatea persoanei face parte din substanța drepturilor înscrise în Declarația Universală a Drepturilor Omului.

În conformitate cu art. 15 alin. (1) din Legea nr. 121 din 25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalității, sarcina de a proba că fapta în cauză nu constituie o discriminare revine persoanelor despre care se presupune că au comis fapta discriminatorie.

Subsecvent, instanța apreciază ca neîntemeiat argumentul reclamantului Igor Hlopețchi precum că, în instanță, avocatul este liber să își apere clientul, antrenându-se într-un schimb de opinii liber cu celelalte părți și cu judecătorii, iar, Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității prin emiterea deciziei contestate a cenzurat activitatea lui ca avocat.

Or, în conformitate cu art. 54 alin. (1) lit, d) și lit, κ) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, avocatul este obligat să aplice, în exercitarea profesiei sale, mijloacele și metodele prevăzute de lege pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale clientului și să respecte normele Codului deontologic al avocatului și prevederile statutului profesiei de avocat.

Prevederile pct. 57 subpct.2 din Statutul profesiei de avocat, stabilesc expres că avocatul este obligat să respecte solemnitatea ședințelor de judecată, să pledeze cu demnitate. Avocatului îi este interzis să folosească expresii care ar putea leza instanța și participanții în proces, atât în ședința de judecată, cât și în afara acesteia. Reținând prevederile citate, instanța de recurs menționează că, exercitarea profesiei de avocat urmează a fi efectuată în corespundere cu legislația în vigoare, iar dreptul de exprimare a unui avocat nu poate excede terenul de protecție a dreptului garantat altei persoane.

Așadar, analizând circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității întemeiat a stabilit prezența elementelor constitutive ale discriminării sub forma hârțuirii, prin remarcile expuse de către Igor Hlopețchi și Nicolae Știrban în adresa Veronicăi Savin, dar și prin comportamentul acestora, care a condus la crearea unui mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator, capabil să lezeze demnitatea Veronicăi Savin, pe baza unui criteriu protejat, și anume cel de etnie” (Decizia CSJ din 08.06.2022, f.d, 16-18).

Reieșind din Decizia Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție se atestă că, avocatul Hlopețchi Igor Igor și Știrban Nicolae prin acțiunile sale rău intenționate în repetate rânduri au lezat demnitatea și onoarea reclamantei Savin Veronica. Complimentar au încălcat grav::

Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare, în special art.art. 3 alin. (3), art.7, 12 - exercitarea libertății de exprimare poate fi supusă unor restrângeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru a apăra ordinea și a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea și morala, reputația

sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești. Fiecare cetățean are dreptul la onoare, demnitate și prezumția nevinovăției.

Declarația Universală a Drepturilor Omului - art.art. 2, 7, 11 care indică că fiecare om se poate prevala de toate drepturile și libertățile proclamate în prezenta Declarație fără nici un fel de deosebire ca, de pildă, deosebirea de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, de origine națională sau socială, avere, naștere sau orice alte împrejurări. Toți oamenii sînt egali în fața legii și au, fără nici o deosebire, dreptul la o egală protecție a legii. Toți oamenii au dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar viola prezenta Declarație și împotriva oricărei provocări la o asemenea discriminare. Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal.

Recomandarea de politică Generală nr. 13 a ECRI privind combaterea antițigănistului și discriminării împotriva romilor, adoptată la 24.06.2011, și în special al pct. 15 care recomandă guvernelor statelor membre să condamne orice discurs public care incită direct sau indirect la discriminare, ură sau violență împotriva romilor;

Protocolul nr. 12 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 04.11.2000, art. 1 care relevă interzicerea generală a discriminării.

Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și anume art. 10, care denotă că orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrîngeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești. Art. 14 - exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de

prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională și socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație. Art.6 alin. (2) Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.

Art. 17 din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității denotă că, faptele de discriminare sunt pasibile de răspundere disciplinară, civilă, contravențională și penală cinform legislației în vigoare.

Art. 11 alin. (1) Cod civil relevă că, buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic.

Art. 16 alin. (1) lit. g) Cod civil indică că, apărarea dreptului civil se face prin - repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial.

Art. 19 alin. (3) și (5) Cod civil menționează că, prejudiciul nepatrimonial (prejudiciul moral) reprezintă suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții. Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situația în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

Art. 2036 alin. (1)-(4) Cod civil prevede că, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial. Reformația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului. Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacție echitabilă persoanei vătămate doar când aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat și persoana vătămată astfel va putea obține o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit.

Potrivit art. 237 Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului

prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Art. 238 alin. (1) Cod civil denotă că, acțiunea în reparare a prejudiciului se prescrie în termen de 3 ani începând cu momentul în care persoana vătămată a cunoscut sau trebuia să cunoască existența prejudiciului și persoana obligată să-1 repare.

Reieșind din cele expuse, precum și prevederile art.art. 5-7, 85 alin.(l) lit.a), 90, 166, 167 Cod procedură civilă, a solicitat încasarea din contul lui Hlopețchi Igor Igor a prejudiciului moral în sumă *****lei pentru acțiunile de hârțuire pe criteriu etnic; încasarea din contul lui Știrban Nicolae a prejudiciului moral în sumă de ***** lei pentru acțiunile de hârțuire pe criteriu etnic;

Poziția participanților la proces expusă în ședința de judecată.

În ședința de judecată, reclamanta Savin Veronica a susținut cererea de chemare în judecată, solicitând admiterea acesteia, reiterând argumentele de fapt și de drept expuse în cererea de chemare în judecată.

În ședința de judecată, pârâtul Hlopețchi Igor Igor, a respins în totalmente cererea de chemare în judecată înaintată de Savin Veronica, ca fiind neîntemeiată.

În ședința de judecată, pârâtul Știrban Nicolae nu s-a prezentat, deși a fost citat legal, fapt confirmat prin recepționarea avizului de recepție (f. d. - 86), la fel și prin faptul că a fost înștiințat în mod legal despre locul, data și ora ședinței, servește că, la data de 06 aprilie 2023(f.d 88-91) a depus prin intermediul cancelariei instanței de judecată o cerere reconvențională către Savin Veronica, intervenient accesoriu Hlopețchi Igor privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică, care potrivit încheierei protocolare din 20 iunie 2023,s-a dispus refuzarea în admiterea cererii reconvenționale depusă de Știrban Nicolae

Instanța reiterează că, potrivit art. 206 alin. (5) Cod de procedură civilă, neprezentarea în ședință de judecată a reprezentantului, sau a unui alt participant la proces nu împiedică examinarea cauzei. La solicitarea întemeiată a participantului la proces, instanța poate amîna o singură dată judecarea cauzei în legătură cu neprezentarea motivată a reprezentantului acestuia.

Norma art. 56 alin. (3) Cod de procedură civilă, statuează că, participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Aprecierea instanței de judecată.

Audiind reclamanta asupra acțiunii formulate, a pârâtului Hlopețchi Igor, studiind materialele dosarului și înscrisurile probatorii administrate, verificând temeinicia argumentelor expuse în cererea de chemare în judecată prin prisma înscrisurilor atașate la acțiune, instanța de judecată conchide că cererea de chemare în judecată înaintată de Savin Veronica este întemeiată și urmează a fi admisă partial, din următoarele considerente.

Deci, Constituția RM stipulează că, toți cetățenii sunt egali în fața legii și autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială. Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale. Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

Art. 10 al Convenției pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentele denotă că, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrîngerii sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanța autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești. Art. 14 -

exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională și socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație. Art.6 alin. (2) Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.

În această ordine de idei, art. 17 din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității denotă că, faptele de discriminare sunt pasibile de răspundere disciplinară, civilă, contravențională și penală conform legislației în vigoare.

Potrivit dispozițiilor art. 130 alin. (1) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multă aspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art. 240 alin. (1) Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

Conform art. 239 Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Deci, instanța remarcă că, în fapt la data de 04 ianuarie 2020, de către Savin Veronica a fost adresată lui Știrban Nicolae o cerere prealabilă în care a comunicat că, la 18 octombrie 2018 fiind în audiență la șeful-adjunct al IP Centru, Hlopețchi Igor Pavel a depus o petiție/sesizare/denunț (materializat ca explicație) reflectând informații neveridice, fără substrat factologic, învinuind-o în săvârșirea infracțiunilor grave ca: acte de corupție, estorcări de mijloace financiar de asemenea, a comunicat că cu orice preț cet. Savin Veronica îl va da afară pe șeful-adjunct al IP Buiucani și ofițerul de urmărire penală care nu îndeplinesc indicațiile ei.

Ca urmare, Savin Veronica a solicitat dezmințirea informațiilor expuse în sesizarea din 18 octombrie 2018 informând în acest sens autorităților publice și aducerea scuzelor publice,.

La data de 15 ianuarie 2020, reclamanta a recepționat răspunsul la cererea prealabilă remis de Știrban Nicolae în care sau reflectau următoarele: „țin să menționez că stigmatul Dvs., ca reprezentant al grupului etnic - romi, la nivel de subconștient vă tentează să comiteți noi infracțiuni de sustragere, motiv din care, față de persoana mea recidivați în materie de estorcere, ...sunteți descendentă dintr-o familie cu vechi tradiții penale care se moștenesc cu sfințenie din generație în generație, din tată penal-condamnat în fiu penal -condamnat și fiică vizată în peste 200 petiții și dosare penale”.

Ulterior, la 17 ianuarie 2020, Savin Veronica a adresat o cerere de chemare în judecată repetată privind constatarea caracterului neveridic, defăimător a informației expuse de Știrban Nicolae în denunțul din 18 octombrie 2018.

În proces, Știrban Nicolae a fost reprezentat de avocatul Hlopețchi Igor Igor. Ultimul, în cauza judiciară enunțată, precum și în altele (cauza contravențională nr. 36 adm/19 Hlopețchi 1.P.; cauza civilă nr. 2-4236/18, Savin Veronica versus Hlopețchi 1.1.), inclusiv în plângeri/sesizări/denunțuri a continuat să susțină și expună retorica rasistă cu privire la romi.

Reieșind din faptul că aceste acțiuni de înjosire nu încetau, în martie 2020 reclamanta a sesizat Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității în vederea examinării abuzurilor și ilegalităților admise de avocatul Hlopețchi Igor Igor și Știrban Nicolae.

Prin Decizia Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității sub nr. 64/2020 din 17.07.2020 s-a decis că faptele constatate reprezintă hărțuire pe criteriu de origine etnică.

Consiliul a recomandat dlui Știrban Nicolae și dlui Igor Igor Hlopețchi să aducă scuze în scris petiționarei pentru expresiile discriminatorii și ofensatoare prin intermediul aceleiași modalități sau mijloace prin care au fost răspândite și va depune toată diligența pentru a nu admite astfel de expresii în viitor.

Astfel, Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, examinând plângerea și materialele înaintate de petiționara Savin

Veronica a instituit prezumția hîrțuirii în acțiunile avocatului Hlopețchi Igor Igor și ale lui Știrban Nicolae.

Consiliul a constatat că, avocatul Hlopețchi Igor Igor și Știrban Nicolae a manifestat un comportament nedorit față de grupurile minoritare etnice folosind în corespondența sa remarci insultătoare și stereotipice cu privire la romi, iar relatările folosite de ei în scrisori, cereri, pledorii au creat un mediu ofensator și umilitor pentru Savin Veronica, ca urmare, ultimei i-a fost lezată demnitatea și onoarea.

Ulterior, Decizia Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității sub nr. 64/2020 din 17.07.2020 a fost contestată în instanța de judecată de Hlopețchi Igor Igor și de Știrban Nicolae, iar potrivit hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 31 mai 2021(f.d -144), a fost anulată Decizia sus nominalizată.

La 08 iunie 2022 și respectiv la 14 septembrie 2022, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a menținut deciziile instanței de fond și a Curții de Apel cu privire la anularea actului administrative-(Decizia nr. 64/2020 din 17.07.2020), pe motiv că Consiliul a încălcat termenul general de examinare a plîngerii înaintate de Savin Veronica.

Astfel, instanța reține că, în partea ce ține de comportamentul avocatului Hlopețchi Igor Igor încadrat în acțiuni de hîrțuire pe criteriu etnic, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat prin decizia din 08 iunie 2022(f.d.19) următoarele ”.... instanța de recurs notează că, Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității întemeiat a constatat că aceste remarci ating nivelul de gravitate pentru a crea un mediu ofensator și a aduce atingere demnității Veronicăi Savin. Or, esența expresiilor se concentrează pe aspectul etnic și pe stereotipurile atribuite acestei etnii, fiind constatată incidența criteriului protejat - etnie.

La fel, instanța de recurs consideră neîntemeiate argumentele reclamantilor Igor Hlopețchi și Nicolae Știrban, precum că la caz, lipsește criteriul protejat-etnie, din motiv că, însăși Veronica Savin a indicat că nu face parte din grupul etnic - romi.

Instanța de recurs punctează că, în cadrul procedurii administrative, Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității a luat act că Veronica Savin nu face parte din grupul etnic vizat, dar atât familia ei, cât și ea, s-au născut într-o localitate în care există o pondere mare a reprezentanților acestui grup etnic. Astfel, potrivit Raportului reprezentativ privind cartografierea localităților dens populate de romi din Republica Moldova, localitatea de baștină a Veronicăi Savin, sat. Huzun, raionul Strășeni, este inclusă în categoria localităților dens populate de romi, fapt cunoscut publicului larg.

În context, instanța de recurs relevă că, legiuitorul la art. 2 din Legea nr. 121 din 25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalității, interzice și discriminarea prin asociere, care reprezintă în esență orice faptă de discriminare săvârșită împotriva unei persoane care, deși nu face parte dintr-o categorie de persoane identificată potrivit criteriilor stipulate de prezenta lege, este asociată cu una sau mai multe persoane aparținând unei astfel de categorii de persoane.

Prin urmare, instanța de recurs conchide că, Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității corect a stabilit că Veronicăi Savin îi poate fi aplicat criteriul de etnie invocat, prin asocierea cu persoanele din localitatea de unde provine sau prin percepție ca o reprezentantă a grupului etnic majoritar din localitatea respectivă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că, reieșind din natura expresiilor folosite de către Igor Hlopețchi și Nicolae Știrban, în adresa Veronicăi Savin, acestea în mod direct atentează la valoarea supremă a Veronicăi Savin - demnitatea umană.

În conjunctura celor expuse supra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relatează că demnitatea persoanei nu constituie numai un drept fundamental în sine, ci reprezintă însuși temeiul drepturilor fundamentale. Declarația Universală a Drepturilor Omului din 10 decembrie 1948 a inclus demnitatea umană în preambulul său, fiind statuat în mod expres, întrucât recunoașterea demnității inerente tuturor membrilor familiei umane și a drepturilor lor egale și inalienabile constituie fundamentul libertății, al dreptății și al păcii în lume.

În afară de aceasta, instanța de recurs reține că nu se poate face uz de niciunul dintre drepturi pentru a aduce atingere demnității altei persoane și că demnitatea persoanei face parte din substanța drepturilor înscrise în Declarația Universală a Drepturilor Omului.

În conformitate cu art. 15 alin. (1) din Legea nr. 121 din 25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalității, sarcina de a proba că fapta în cauză nu constituie o discriminare revine persoanelor despre care se presupune că au comis fapta discriminatorie.

Subsecvent, instanța apreciază ca neîntemeiat argumentul reclamantului Igor Hlopețchi precum că, în instanță, avocatul este liber să își apere clientul, antrenându-se într-un schimb de opinii liber cu celelalte părți și cu judecătorii, iar Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității prin emiterea deciziei contestate a cenzurat activitatea lui ca avocat.

Or, în conformitate cu art. 54 alin. (1) lit, d) și lit, κ) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, avocatul este obligat să aplice, în exercitarea profesiei sale, mijloacele și metodele prevăzute de lege pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime ale clientului și să respecte normele Codului deontologic al avocatului și prevederile statutului profesiei de avocat.

Prevederile pct. 57 subpct.2 din Statutul profesiei de avocat, stabilesc expres că avocatul este obligat să respecte solemnitatea ședințelor de judecată, să pledeze cu demnitate. Avocatului îi este interzis să folosească expresii care ar putea leza instanța și participanții în proces, atât în ședința de judecată, cât și în afara acesteia. Reținând prevederile citate, instanța de recurs menționează că, exercitarea profesiei de avocat urmează a fi efectuată în corespundere cu legislația în vigoare, iar dreptul de exprimare a unui avocat nu poate excede terenul de protecție a dreptului garantat altei persoane.

Așadar, analizând circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității întemeiat a stabilit prezența elementelor constitutive ale discriminării sub forma hîrțuirii, prin remarcile expuse de către Igor Hlopețchi și Nicolae Știrban în adresa Veronicăi Savin, dar și prin comportamentul acestora,

care a condus la crearea unui mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator, capabil să lezeze demnitatea Veronică Savin, pe baza unui criteriu protejat, și anume cel de etnie” (Decizia CSJ din 08.06.2022, f.d, 16-18).

Reieșind din Decizia Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție atestă că, avocatul Hlopețchi Igor Igor și Știrban Nicolae prin acțiunile sale intenționate în repetate rînduri au lezat demnitatea și onoarea reclamantei Savin Veronica.

La rîndul său, reclamanta Savin Veronica, a solicitat instanței încasarea prejudiciului moral pentru acțiunile de hărțuire pe criteriu etnic în mărime a câte 100.000,00 lei din contul pârâților Hlopețchi Igor Igor și Știrban Nicolae

Astfel, instanța subliniază că art. 16 alin. (1) lit. g) Cod civil indică că, apărarea dreptului civil se face prin - repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial.

Art. 19 alin. (3) și (5) Cod civil menționează că, prejudiciul nepatrimonial (prejudiciul moral) reprezintă suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții. Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situația în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea.

Art. 2036 alin. (1)-(4) Cod civil prevede că, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial. Reformația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului. Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacție echitabilă persoanei vătămate doar cînd aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat și persoana vătămată astfel va putea obține o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit.

Potrivit art. 237 Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului

prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Respectiv, în conformitate cu prevederile art. 5 alin. (1) din Codul de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

Potrivit art. 7 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească intenționează procesul civil la cererea persoanei care revendică apărarea unui drept al său încălcat sau contestat, libertății ori a unui interes legitim.

În temeiul art. 20 alin. (1) și alin. (2) din Constituția R. Moldova, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul moral, adică suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice; măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate. Deci, instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.

Prin urmare, instanța remarcă că, reclamanta Savin Veronica dispune de dreptul la încasarea prejudiciului moral cauzat, prin acțiunile pârâților.

Concomitent, instanța relevă că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a făcut o serie de aprecieri notabile în ceea ce privește proba prejudiciului moral, constatând în repetate rânduri că proba faptei ilicite este suficientă, urmând ca prejudiciul și raportul de cauzalitate să fie prezumate, instanțele urmând să

deducă producerea prejudiciului moral din simpla existență a faptei ilicite de natură să producă un asemenea prejudiciu și a împrejurărilor în care a fost săvârșită, soluția fiind determinată de caracterul subiectiv, intern al prejudiciului moral, proba sa directă fiind practic imposibilă (cauza A. împotriva Norvegiei, nr. 28070/06, 9 aprilie 2009).

În cauzele *Danev împotriva Bulgariei și Iovtchev împotriva Bulgariei*, CtEDO a reținut în esență încălcarea Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, după ce a considerat că abordarea formalistă a instanțelor naționale, care atribuiseră reclamantului obligația de a dovedi existența unui prejudiciu moral cauzat de fapta ilegală, prin dovezi susceptibile să confirme manifestări externe ale suferințelor lui fizice sau psihologice, avuseseră ca rezultat privarea reclamantului de despăgubirea pe care ar fi trebuit să o obțină.

Or, potrivit jurisprudenței CtEDO (cauza *Antipenkov vs. Rusia*, nr. 33470/03 din 15 octombrie 2009, §82) s-a reiterat că părții lezate nu-i poate fi cerut ca aceasta să prezinte probe întru argumentarea prejudiciului moral suferit, or declarațiile părții lezate sunt suficiente pentru a oferi o satisfacție echitabilă.

Deci, caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, lucind în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Astfel, raportând prevederile legale citate supra, prin prisma jurisprudenței CtEDO, la circumstanțele speței, instanța subliniază că dreptul persoanei la libertate, la viață privată, la proprietate, constituie drepturi fundamentale ale persoanei, garantate atât de legislația națională, cât și de cea internațională.

Așa dar, coroborând normele legale enunțate supra cu circumstanțele reflectate în materialele anexate la acțiune, instanța consideră că achitarea unui prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire.

În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea să

primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, iar cuantumul despăgubirilor trebuie în așa fel stabilit, încât să aibă efect compensatoriu.

Din conținutul înscrisurilor anexate la cererea de chemare în judecată rezultă incontestabil faptul că lui Savin Veronica i-au fost cauzate suferințe psihice, prin faptul că de către avocatul Hlopețchi Igor Igor și Știrban Nicolae prin acțiunile sale rău intenționate în repetate rânduri au lezat demnitatea și onoarea reclamantei Savin Veronica, la fel și prin remărcile expuse de către D-lor în adresa reclamantei, dar și prin comportamentul acestora.

Prin urmare, apreciind în ansamblu circumstanțele speței și având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, natura dreptului lezat, caracterul și gravitatea suferințelor suportate, statutul social al persoanei, a suportat cert suferințe psihice, inclusiv manifestate prin stări de stres, anxietate, neliniște, disconfort și retrăire, umilință, astfel se constată existența motivelor pentru a acorda suma ***** lei din contul fiecărui pârât, cu titlu de prejudiciu moral, care în opinia instanței va aduce o satisfacție echitabilă reclamantului.

Dând o apreciere celor enumerate mai sus, reieșind din probele administrate, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar și apreciate, în baza art.130 CPC RM, din punct de vedere al pertinentei, admisibilității, veridicității, iar în ansamblul sub toate aspectele în coroborarea lor, instanța ajunge la concluzia de a admite parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Savin Veronica către Hlopețchi Igor Igor și Știrban Nicolae privind încasarea prejudiciului moral; se încasează din contul lui Hlopețchi Igor Igor în beneficiul lui Savin Veronica IDNP ***** prejudiciul moral în sumă de *****lei și din contul lui Știrban Nicolae în beneficiul lui Savin Veronica IDNP *****prejudiciul moral în sumă ***** (*****ei.

În conformitate cu art. 238-241 CPC al RM, instanța de judecată,

A HOTĂRÂT;

Se admite parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Savin Veronica către Hlopețchi Igor Igor și Știrban Nicolae privind încasarea prejudiciului moral.

Se încasează din contul lui Hlopețchi Igor Igor în beneficiul lui Savin Veronica IDNP ***** prejudiciul moral în sumă de *****lei.

Se încasează din contul lui Știrban Nicolae în beneficiul lui Savin Veronica IDNP *****prejudiciul moral în sumă ***** (*****ei.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chișinău timp de 30 zile din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru).

Președintele de ședință, judecător

Daria Sușchevici

